

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) เพื่อสร้างรูปแบบการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพยาบ้า อำเภอโคกพระ จังหวัดนครสวรรค์ โดยเป็นการวิจัย 2 ช่วงดังนี้ ช่วงที่ 1 ในการศึกษาปัญหาการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพยาบ้า และช่วงที่ 2 ขึ้นสร้างรูปแบบการบำบัดและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพยาบ้า ซึ่งมีรายละเอียดของวิธีดำเนินการวิจัยที่จะนำเสนอ ดังนี้

1. ขั้นตอนการวิจัย
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล และ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนของการวิจัย ซึ่งมีลักษณะดังนี้

ช่วงที่ 1 ขึ้นศึกษาปัญหารูปแบบการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพยาบ้า อำเภอโคกพระ จังหวัดนครสวรรค์ มีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาบริบทและข้อมูลด้านการสาธารณสุขของอำเภอโคกพระ จังหวัดนครสวรรค์
2. ศึกษาความรู้เรื่องยาบ้า ทฤษฎีและแนวคิดทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพยาบ้า
3. ศึกษารูปแบบการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพยาบ้า
4. ศึกษาวิธีการสร้างและพัฒนาเครื่องมือในการวิจัย
5. การนำเครื่องมือในการวิจัยที่ได้ไปเก็บข้อมูล เพื่อศึกษาปัญหารูปแบบการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพยาบ้า อำเภอโคกพระ จังหวัดนครสวรรค์
6. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บได้มาวิเคราะห์หารายละเอียดของปัญหา

ช่วงที่ 2 การสร้างรูปแบบการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพยาบ้า อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์

1. นำข้อมูลปัญหาของการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพยาบ้าอำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ ที่สรุปมาศึกษาวิเคราะห์เป็นข้อมูลปัญหาเบื้องต้นแล้วประมวลด้วยหลักวิชาการ องค์กรความรู้ของผู้วิจัยในด้านต่างๆ จนได้ร่างรูปแบบการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพยาบ้า อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์

2. นำร่างที่สร้างขึ้นนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน ด้วยการจัดสนทนากลุ่ม เพื่อพิจารณาการสร้างรูปแบบการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพยาบ้า อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์

3. นำข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ มาแก้ไขสังเคราะห์เป็นรูปแบบการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพยาบ้า อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ช่วงที่ 1 การศึกษาปัญหาการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพยาบ้า อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์

ประชากร ได้แก่ ผู้ผ่านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพยาบ้า ที่ติดตามพบตามที่อยู่ อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ ปี พ.ศ. 2548 จำนวน 362 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ผ่านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพยาบ้า ที่ติดตามพบตามที่อยู่ อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ ปี พ.ศ. 2548 จำนวน 187 คน จากตารางของ Krejcie และ Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2535 : 40) โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย

ช่วงที่ 2 ขึ้นสร้างรูปแบบการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพยาบ้า อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์

โดยเสนอร่างรูปแบบให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสม และประสิทธิผลของการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพยาบ้า จำนวน 7 คน โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาผู้เชี่ยวชาญข้อใดข้อหนึ่ง ดังนี้

1. สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี/ระดับสูงกว่าขึ้นไปด้านการสาธารณสุข
2. มีประสบการณ์ด้านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพยาบ้า
3. ปฏิบัติงานในตำแหน่งเกี่ยวกับการบริหารงานด้านการสาธารณสุขอย่างน้อย 5 ปี

ซึ่งมีรายชื่อผู้เชี่ยวชาญดังนี้

1. นายภักดี พงษ์พูล	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครสวรรค์
2. นางลัดดา รัตนศรีทอง	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครสวรรค์
3. นายลำพอง บุญยืน	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครสวรรค์
4. นายไพรัช สุวรรณเนกซ์	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครสวรรค์
5. นางราตรี โชติกพงษ์	โรงพยาบาลโกรกพระ
6. นายสมชัย พรหมประดิษฐ์	โรงพยาบาลบรรพตพิสัย
7. นายสมชาติ พูลเขตกิจ	ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด

จังหวัดนครสวรรค์ (ฝ่ายบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพยาบ้า/ผู้ติดยาเสพติด)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ลักษณะเครื่องมือการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยดังต่อไปนี้

ช่วงที่ 1 การศึกษาปัญหาการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพยาบ้า อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ สำหรับผู้ผ่านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพยาบ้า ที่ติดตามพบตามที่อยู่ อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 187 คน มีจำนวน 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพยาบ้า อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ ที่มีเนื้อหา 4 ส่วนดังนี้

- 2.1 การบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพยาบ้า
- 2.2 ผลการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพยาบ้า
- 2.3 การมีส่วนร่วมของครอบครัว
- 2.4 ผลกระทบที่เกิดภายหลังการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพยาบ้า

ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบประมาณค่า 4 ระดับ คือ มากที่สุด มาก น้อย และ น้อยที่สุด โดยหมายถึง มีระดับของปัญหาดังนี้ (สำราญ มีแจ้ง . 2544 : 37)

- 4 หมายถึง มีระดับของปัญหามากที่สุด
- 3 หมายถึง มีระดับของปัญหามาก
- 2 หมายถึง มีระดับของปัญหาน้อย
- 1 หมายถึง มีระดับของปัญหาน้อยที่สุด

ช่วงที่ 2 การสร้างรูปแบบการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพยาบ้า อำเภอโคกพระ จังหวัดนครสวรรค์

แบบบันทึกผลการประชุมสนทนากลุ่ม

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัย

ช่วงที่ 1 แบบสอบถามมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1. ทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะวิจัย
2. ศึกษาระเบียบวิธีวิจัยเกี่ยวกับการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือวิจัย
3. นำแนวคิดและทฤษฎีที่ได้จากการทบทวนเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาสร้างแบบสอบถาม โดยมีเนื้อหาสาระครอบคลุมเนื้อเรื่องที่ต้องการ
4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงของเนื้อหา ขอคำวิจารณ์ และข้อควรปรับปรุงแก้ไข แล้วนำแบบสอบถามแต่ละข้อมาหาค่า I.O.C.(Item Objective Congruence) เลือกเฉพาะข้อที่มีค่าตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป นำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ โดยมีรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิดังนี้

1. ผศ.อวยชัย วยสุวรรณ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
2. ผศ.ธวัช วันชูชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
3. นางลักขณา รัตนศรีทอง สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครสวรรค์
4. นางปราณี นาวเหนียว สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครสวรรค์
5. นายจิระพงษ์ เพชรมัน สำนักงานสาธารณสุขอำเภอโคกพระ

5. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิไป

ทดลองใช้กับผู้ผ่านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพยาบ้า อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 30 คน นำแบบสอบถามที่ได้มาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้วิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นที่ 0.94

ช่วงที่ 2 แบบบันทึกสรุปผลการสนทนากลุ่ม

1. ศึกษาวิธีการในการประชุมสนทนากลุ่ม
2. กำหนดประเด็นเนื้อหาที่มา สาระสำคัญ รายละเอียดและจุดมุ่งหมายในการจัดทำสนทนากลุ่มเป็นเอกสารสำหรับผู้เชี่ยวชาญได้ศึกษาล่วงหน้าและใช้เป็นเอกสารประกอบการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขและกำหนดการประชุมสนทนากลุ่ม
3. นำร่างเอกสารประกอบการประชุมเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
4. จัดส่งเอกสารพร้อมหนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญประชุม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ช่วงที่ 1 ชั้นการศึกษาปัญหาการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพยาบ้า
อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ไปยังสำนักงานสาธารณสุขอำเภอโกรกพระและโรงพยาบาลโกรกพระ โดยนำแบบสอบถามไปให้เจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่รับผิดชอบงานด้านบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพยาบ้าในหน่วยบำบัด เพื่อให้ผู้ผ่านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ ผู้เสพยาบ้าตอบแบบสอบถาม จำนวน 187 ฉบับ ในระหว่างวันที่ 28 กันยายน 2548 ถึงวันที่ 14 ตุลาคม 2548 แล้วดำเนินการเก็บแบบสอบถาม

ช่วงที่ 2 ชั้นสร้างรูปแบบการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพยาบ้า อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์

ข้อมูลผลการสนทนากลุ่ม โดยใช้แบบบันทึกผลการสนทนาตามประเด็นการพิจารณาหารูปแบบการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพยาบ้า อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ เมื่อวันที่ 21 ตุลาคม 2548 ณ ห้องประชุมงานข้อมูลข่าวสาร สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครสวรรค์

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการ ดังนี้

ช่วงที่ 1 ชั้นวิเคราะห์ปัญหา

1. นำแบบสอบถามที่ได้มาจากการตรวจสอบความถูกต้อง ความเรียบร้อยและสมบูรณ์

2. นำแบบสอบถามที่ได้มาลงรหัส

3. ประมวลผลข้อมูลหาค่าสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปโดยใช้เกณฑ์ดังนี้

(สำราญ มีแจ้ง . 2544 : 37)

3.51 - 4.00 หมายถึง มีปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด

2.51 - 3.50 หมายถึง มีปัญหาอยู่ในระดับมาก

1.51 - 2.50 หมายถึง มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง มีปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ช่วงที่ 2 การสร้างรูปแบบการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพยาบ้า อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ข้อมูลจากช่วงที่ 1 นำมาตั้งเคราะห้กับความรู้หลักวิชาการในด้านต่าง ๆ ได้ร่างรูปแบบการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพยาบ้า อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ นำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญประชุมพิจารณา แสดงความคิดเห็น และให้ข้อเสนอแนะ

สถิติที่ใช้

1. ร้อยละ (Percentage)
2. ค่าเฉลี่ย (Mean)
3. ส่วนเบี่ยงเบน (Standard Deviation)